

DECIZIE

12 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte
Judecători

Vladimir Timofti
Anatolie Țurcan
Elena Cobzac

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Sandu Stela în numele părții vătămate Spînu Nicolai, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 26 octombrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui

Iațco Valerii XXXXXX, născut la XXXXXX, originar din s. XXXXXX, r-nul XXXXX, domiciliat în s. XXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 31.05.2018 – 26.10.2018;

Instanța de apel: 14.11.2018–23.01.2019;

Instanța de recurs: 18.03.2019 – 12.06.2019;

Asupra admisibilității recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 26 octombrie 2018 examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală în conformitate cu prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, Iațco Valerii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin.(1) Cod penal la 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

S-a dispus încasarea de la V. Iațco în beneficiul părții vătămate N. Spînu suma 2 901,09 lei cu titlu de prejudiciu material, 10 000 lei – prejudiciu moral și 2 000 lei cheltuieli pentru asistența juridică.

Solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea de la inculpat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 640 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că V. Iațco la 17 noiembrie 2017, în jurul orelor 01.00 aflându-se lângă gospodăria cet. F. Eșanu din s. Mihăileni, r-nul Rîșcani, în timpul unei cerți care s-a iscat între el și tatăl vitreg N. Spînu, intenționat cu scopul vătămării integrității corporale, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.201727D0045 din 16.02.2018 vătămări corporale medii.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul S. Sandu în numele părții vătămate, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare în baza

art.152 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei cu închisoarea. Admiterea integrală a acțiunii civile.

În argumentarea apelului s-au invocat următoarele:

- pedeapsa stabilită este prea blândă și inechitabilă în raport cu gravitatea faptei la stabilirea căreia instanța nu a ținut cont de prevederile art.art.61,75 Cod penal;
- inculpatul în cadrul cercetării judecătorești nu și-a cerut iertare de la partea vătămată, iar vina a recunoscut-o doar pentru a beneficia de reducerea pedepsei;
- V. Iațco nu a conștientizat urmările faptei săvârșite și nu se căiește de cele comise, astfel la 31.05.2018 acesta neîntemeiat a depus o plângere la poliție prin care l-a învinuit pe N. Spînu precum că ultimul ar fi răpit mijlocul de transport „Mercedes” model 316 CDI, cu n/î AAD 231;
- instanța neîntemeiat a concluzionat că suma de 10 000 lei acordată cu titlu de prejudiciu moral este suficientă, și nu a ținut cont de toate suferințele psihice suportate de partea vătămată;
- partea vătămată a suportat cheltuieli pentru investigații medicale și medicamente în sumă de 17 896,88 lei, iar instanța de fond neîntemeiat a micșorat quantumul prejudiciului material estimându-l la suma de 2 901,09 lei;
- inculpatul nu a recuperat prejudiciul cauzat și după fiecare ședință se adresează cu amenințări în adresa părții vătămate;
- soluția instanței de fond referitor la încasarea sumei de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată este neîntemeiată, deoarece partea vătămată a prezentat bonul de plată seria PL nr.414040, care confirmă că onorariul achitat avocatului este de 4 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de apel Bălți din 23 ianuarie 2019 apelul declarat a fost respins ca nefondat.

5. În motivarea soluției adoptate Colegiul a reținut că sunt neîntemeiate argumentele invocate de apelant în partea ce ține de acțiunea civilă, deoarece prima instanța a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei și just a admis parțial acțiunea civilă.

La acest capitol, instanța a menționat că, în confirmarea cerinței de încasarea a daunei materiale, N. Spînu a prezentat un șir de bonuri de plată, care însă fiind analizate de prima instanța, corect a dispus încasarea sumei de 2 901, 09 lei drept prejudiciu material, deoarece conform bonurilor prezentate, anume această sumă este confirmată prin probe pertinente și concludente. Astfel s-a conchis, că nu pot fi admise bonurile ce confirmă achitățile efectuate în magazinele de îmbrăcăminte și de produse alimentare cum este SRL „Slavena Lux”, „Linela” și „Noxterlux”, privind schimbul valutar și achitarea serviciilor pentru telefonie mobilă. Totodată, instanța a menționat că corect au fost apreciate și determinate sumele de 5 868, 54 lei și 5 829,03 lei primite de către Iazu Viorica (f.d.82-83 vol. I) deoarece nu este nici o probă ce ar confirma legătura între cheltuielile lui N. Spînu și sumele menționate.

În continuare s-a menționat că instanța de fond la încasarea prejudiciului material corect a dat apreciere probelor scrise și corect a dispus încasarea sumei de 2 901 lei 09 bani confirmate prin bonurile de plată eliberate de IMSP Spitalul Rîșcani și bonurile de plată eliberate de instituțiile farmaceutice (f.d.79-80 vol. I).

Astfel, s-a respins ca întemeiată solicitarea privind repararea daunei morale indicată în acțiunea civilă în mărime de 100 000 lei, deoarece suma dată este exagerată și nu corespunde circumstanțelor comiterii acestei infracțiuni și suferințelor suportate de către partea vătămată. Astfel, instanță de apel a conchis că soluția primei instanțe, care a încasat dauna morală în mărime de 10 000 lei este justă și întemeiată. Această sumă fiind una

echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

Generalizând cele menționate Colegiul a relevat, că prima instanță corect și detaliat a făcut analiză sumelor indicate în acțiunea civilă și just a admis parțial această acțiune.

Referitor la argumentele invocate în apel în partea ce ține de dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatului Colegiul a menționat că aceste alegații sunt neîntemeiate, or, la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă prima instanță a ținut cont de prevederile art.art.61 și 75 Cod penal, corect ajungând la concluzia că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolarea lui de societate.

6. Hotărârile judecătorești pronunțate în speță au fost contestate cu recurs ordinar de către avocatul S. Sandu în numele părții vătămate, care fără a invoca nici un temei de drept prevăzut la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acestora cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui V. Iațco să-i fie stabilită o pedeapsă privativă de libertate. Admiterea integrală a acțiunii civile.

În argumentarea soluției solicitate s-au invocat următoarele:

- la stabilirea pedepsei cu muncă neremunerată instanțele de fond nu au ținut cont de personalitatea inculpatului, care anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare;

- în speță instanțele nu au luat în considerație prevederile art.art.61,75 Cod penal, i-au stabilit inculpatului o pedeapsă prea blândă în raport cu gravitatea faptei și consecințele survenite;

- suma solicitată în calitate de prejudiciu moral în mărime de 100 000 lei nu este exagerată și corespunde cu gravitatea faptei ilicite și suferințele suportate de partea vătămată;

- între N. Spînu și BAA „Odobescu și Partenerii” a fost încheiat contract de asistență juridică fiind stabilit onorariul de 4 000 lei, fapt confirmat prin bonul d plată seria PL nr.414040, astfel că cheltuielile efectuate sunt reale, necesare și raționale, de unde rezultă obligativitatea lui V. Iațco de a achita integral cheltuielile suportate de partea vătămată;

- instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și asupra materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar, invocând că instanțele de fond just au soluționat chestiunea referitoare la acțiunea civilă. Totodată acuzatorul de stat a pledat pentru admisibilitatea în principiu a recursului ordinar considerând că argumentele recurentului referitoare la stabilirea pedepsei sunt întemeiate.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sânt vădit neîntemeiate.

Analizând textul recursului Colegiul penal constată, că deși recurentul nu invocă nici un temei din cele 16 prevăzute la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, însă din conținutul recursului se semnalează temeiurile prevăzute la art.427 alin. (1) pct. 6),10) Cod de procedură penală, hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Astfel, apărătorul părții vătămate consideră hotărârile judecătorești adoptate pe caz neîntemeiate în partea stabilirii pedepsei, invocând aprecierea eronată de către instanțe a principiilor legale și a criteriilor de individualizare a pedepsei, prin aplicarea unei pedepse prea blânde, neechitabile în coraport cu fapta comisă și consecințele survenite, precum și în partea soluționării acțiunii civile menționând că soluția instanței la acest capitol contravine dispozițiilor art.1 și 34 din CoEDO.

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs nu se va expune în privința încadrării juridice a acțiunilor inculpatului în baza art.152 alin.(1) Cod penal.

Invocând doctrina penală, Colegiul penal remarcă faptul că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii.

Individualizarea pedepsei constă din obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

Legea penală fixează cadrul legal în limitele căruia instanța de judecată efectuează operația de stabilire și aplicare a pedepsei infractorului. Astfel, instanța de judecată stabilește tipul sau quantumul pedepsei în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale din Partea Specială a Codului penal în baza căreia a fost calificată fapta ca infracțiune.

La individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, la stabilirea pedepsei, constituie temei pentru casarea hotărârii de către instanța ierarhic superioară în procedura prevăzută de legea procesual penală pentru căile de atac.

Sancțiunea art.152 alin.(1) Cod penal, prevede muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 400 ore, sau închisoare de până la 5 ani. Instanța de fond ținând cont de prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i-a stabilit lui V. Iațco pedeapsa 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, concluzie menținută și de către instanța de apel.

Colegiul penal consideră corectă constatarea instanței de apel precum că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.6, 7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia.

În argumentarea pedepsei stabilite instanțele de fond, în opinia instanței de recurs întemeiat au stabilit că, inculpatul la evidenta medicului narcolog și psihiatru nu se află, a recunoscut integral vina, fiind de acord ca examinarea cauzei să fie efectuată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, se căiește sincer de cele întâmplate, la locul de trai se caracterizează pozitiv și are la întreținere un copil minor.

În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul penal consideră necesar de specificat faptul că, sancțiunea art.152 alin.(1) Cod penal, pe lângă pedeapsa cu închisoare, prevede în calitate de pedeapsă alternativă – muncă neremunerată în folosul comunității.

Astfel, în conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Concluzia

instanței cu privire la aplicarea unei pedepse mai aspre urmează a fi motivată.

Potrivit practicii judiciare constante instanțele trebuie să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă fata de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, în special în ipoteza pluralității de făptuitori, precum grupul criminal organizat și organizația criminală, în speță însă infracțiunea săvârșită face parte din categoria celor mai puțin grave.

Analizând hotărârile instanțelor de fond și de apel Colegiul penal constată că, deși sancțiunea infracțiunii incriminate inculpatului prevede și pedepse cu închisoarea, însă în contextul circumstanțelor constatate, instanțele just au considerat că scopul pedepsei poate fi atins și prin aplicarea unei pedepse alternative mai blânde - munca neremunerată în folosul comunității.

De asemenea, Colegiul constată că, pedeapsa astfel cum a fost individualizată de instanțe, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 Cod penal, și se apreciază că este dozată corespunzător atât categoria de pedeapsă cât și quantumul acesteia.

Sub acest aspect, instanța de recurs apreciază că, față de natura și gravitatea faptei comise, a circumstanțelor reale de săvârșire a acesteia și a celor personale ale inculpatului, pedeapsa stabilită de către instanța de fond și menținută de instanța de apel este aptă să ducă la realizarea scopurilor sancțiunii.

Mai mult, Colegiul penal remarcă faptul că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Ori, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, Colegiul penal reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

În aceste circumstanțe, Colegiul concluzionează că instanța de apel a pronunțat o decizie legală, întemeiată și motivată menținând sentința prin care lui V. Iațco i s-a stabilit o pedeapsă aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, contribuind la reeducarea inculpatului, la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale.

Totodată, din conținutul recursului se atestă că recurentul invocă dezacordul cu soluția și motivarea instanței de apel în privința acordării sumei de 2 901,09 lei cu titlu de prejudiciu material, 2 000 lei pentru asistență juridică și sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral părții vătămate, pe care o consideră inequitabilă și insuficientă să compenseze suferințele fizice și psihice suportate în urma comiterii infracțiunii și contravine jurisprudenței CtEDO, aspecte care, Colegiul penal constată că urmează a fi examinate prin prisma temeiului de recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, și anume în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se

întemeiază soluția.

Colegiul penal, reieșind din analiza materialelor cauzei, constată că instanță de apel a adoptat o hotărâre corectă la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, iar eroarea de drept invocată ca temei de recurs de către recurent n-a fost comisă de instanțele de fond și de apel la examinarea cauzei penale supuse recursului.

Astfel, potrivit dispoziției art.23 alin.(2) Cod de procedură penală, victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.

În conformitate cu prevederile art.219 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Potrivit art.219 alin.(3) pct.1) Cod de procedură penală, prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia.

Alin.(4) al aceluiași articol prevede că la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanță de judecată ia în considerație suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Din materialele dosarului se constată că partea vătămată a înaintat o cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea de la inculpat a prejudiciului material în sumă de 17896 lei 88 bani și prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei și 4 000 lei pentru asistență juridică (f.d.66-74). Colegiul penal consideră că instanță de fond și cea de apel corect au ajuns la concluzia, că acțiunea civilă urmează a fi admisă parțial, dispunând încasarea prejudiciului material în sumă de 2901,09 lei, deoarece anume pentru această sumă au fost prezentate probe pertinente, precum și a prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, deoarece aceasta este o sumă echitabilă pentru suferințele cauzate prin infracțiunea săvârșită de inculpatul V. Iațco, motivând soluția în acest sens (pct.5 al prezentei decizii).

Totodată, Colegiul penal mai menționează că ***mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată*** în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. ***Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată***, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Instanța de recurs ține să enunțe că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Respectiv, ținând cont de suferințele psihice și fizice raportate la consecințele infracțiunii săvârșite de către V. Iațco față de partea vătămată N. Spînu, Colegiul penal consideră că prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, dispus spre încasare de către instanțele ierarhic inferioare, reprezintă o satisfacție echitabilă, concluzie ce rezultă din

practica judiciară privind aplicarea legislației referitor la încasarea despăgubirilor morale, calculată în baza art.1423 Cod civil și art.41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950.

De rând cu cele menționate Colegiul penal consideră că soluția instanței de fond referitor la încasarea sumei de 2 000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, este justă și întemeiată. În acest sens prima instanță a ținut cont de complexitatea relativ redusă a cauzei penale, acțiunile procesuale la care a participat avocatul părții vătămate, particularitățile cauzei, dar și circumstanța imposibilității punerii în seama inculpatului a unei sarcini abuzive, or cheltuielile suportate și pretinse de către N. Spînu cu titlu de asistență juridică nu corespund întru totul criteriului de rezonabilitate.

Generalizând cele indicate, instanța de recurs reține că temeiurile invocate de recurent nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului. Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare hotărârea atacată este legală și întemeiată.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanță a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.art.414-419 Cod de procedură penală, de aceea recursul ordinar declarat de către avocatul S. Sandu în numele părții vătămate se declară inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Sandu Stela în numele părții vătămate Spînu Nicolai, împotriva sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 26 octombrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui *Iațco Valerii*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 iulie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac